

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu Davida Hipšra, soudce Milana Podhrázkého a soudkyně Jiřiny Chmelové v právní věci žalobce: **Mgr. J. Z.**, zastoupený Mgr. Petrou Naskosovou, advokátkou se sídlem Eliášova 467/28, Praha 6, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, o vyloučení soudce Nejvyššího správního soudu Štěpána Výborného z projednávání a rozhodování v řízení o kasační stížnosti žalobce podané proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 19. 1. 2026, č. j. 18 A 140/2025-21,

t a k t o :

Soudce Štěpán Výborný je **v y l o u č e n** z projednávání a rozhodování v řízení o kasační stížnosti podané proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 19. 1. 2026, č. j. 18 A 140/2025-21.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Žalobce (dále „stěžovatel“) podal dne 3. 2. 2026 kasační stížnost proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 19. 1. 2026, č. j. 18 A 140/2025-21, kterým tento soud odmítl jeho žalobu brojící proti nezákonnému zásahu spočívajícím v tom, že policejní orgán lustroval dne 30. 10. 2025 stěžovatele jakožto koncipienta, který se dostavil na služebnu za účelem nahlížení do trestního spisu. Věc je u Nejvyššího správního soudu vedena pod sp. zn. 6 As 38/2026.

[2] Soudce Štěpán Výborný, který je v souladu s rozvrhem práce soudcem zpravodajem v této věci, dne 6. 5. 2026 předsedovi Nejvyššího správního soudu sdělil, že v řízení mohou být dány důvody jeho možné podjatosti ve smyslu § 8 odst. 1 s. ř. s. K tomu uvedl, že jeho manželka je státní zaměstnankyní zařazenou k výkonu služby v Ministerstvu vnitra, odboru bezpečnostní politiky, oddělení právní. Ve své pozici ojedinele sepisuje písemná podání k soudům. Takto byla pověřena zpracováním vyjádření ke kasační stížnosti vedené pod shora uvedenou spisovou značkou. Jakkoli z obsahu vyjádření nelze dovodit, že byla jeho primární autorkou, tato informace je mu známa. Domnívá se proto, že může být dána pochybnost o jeho nepodjatosti z důvodu svého poměru k rozhodované věci a účastníkům řízení. Jakkoli se subjektivně podjatý necítí.

[3] Nejvyšší správní soud posoudil podaný návrh a dospěl k závěru, že je důvodný.

[4] Podle § 8 odst. 1 s. ř. s. jsou soudci vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci tehdy, jestliže se zřetelem na jejich poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům je dán důvod pochybovat o jejich nepodjatosti. Důvodem vyloučení je tedy taková povaha subjektivního vztahu soudce k věci samé, k účastníkům či jejich zástupcům, která je natolik objektivizovatelná, že lze důvodně pochybovat o soudcově nepodjatosti.

[5] Podle § 8 odst. 3 s. ř. s. soudce, který zjistí důvod své podjatosti, oznámí takovou skutečnost předsedovi soudu a v řízení zatím může provést jen takové úkony, které nesnesou odkladu. Předseda soudu na jeho místo určí podle rozvrhu práce jiného soudce nebo jiný senát. Má-li předseda soudu za to, že není dán důvod podjatosti soudce, nebo týká-li se věc předsedy soudu, rozhodne o vyloučení Nejvyšší správní soud usnesením, a jde-li o soudce Nejvyššího správního soudu, jiný jeho senát. Jelikož se v daném případě považuje za podjatého soudce Nejvyššího správního soudu, je dána pravomoc a příslušnost k rozhodnutí o vyloučení jinému senátu Nejvyššího správního soudu.

[6] Z ustálené judikatury kasačního soudu a také Ústavního soudu plyne, že nestrannost soudce je především subjektivní psychickou kategorií, jež vyjadřuje vnitřní psychický vztah soudce k projednávané věci. Při posuzování námitky podjatosti je však třeba nestrannost vnímat i z hlediska objektivního, tzn. zkoumat, zda skutečně existují objektivní okolnosti, jež vyvolávají oprávněné pochybnosti o nezájatosti soudce v konkrétním případě. Jak se k této otázce vyjádřil Ústavní soud, vyloučení soudce z projednávání a rozhodování ve věci má být založeno nikoliv jen na skutečně prokázané podjatosti, ale již tehdy, jestliže lze mít pochybnosti o jeho nepodjatosti; při posuzování této otázky je tedy třeba učinit úvahu, zda – s ohledem na okolnosti případu – lze mít za to, že by soudce podjatý mohl být (viz nález sp. zn. I. ÚS 167/94, sv. 6, nález č. 127 Sbírky nálezů a usnesení Ústavního soudu, dostupné na <http://nalus.usoud.cz>). Otázka podjatosti nemůže být ve všech případech postavena zcela najisto, nicméně rozhodovat o této otázce je nutno vždy na základě existujících objektivních skutečností, které k subjektivním pochybnostem osob zúčastněných na řízení vedou. K vyloučení soudce z projednání a rozhodnutí věci však může v zásadě dojít teprve tehdy, když je evidentní, že vztah soudce k dané věci, účastníkům nebo jejich zástupcům, dosahuje takové povahy a intenzity, že i přes zákonem stanovené povinnosti nebudou moci nebo schopni nezávisle a nestranně rozhodovat (srov. nález sp. zn. II. ÚS 105/01, sv. 23, nález č. 98 Sbírky nálezů a usnesení Ústavního soudu, dostupné na <http://nalus.usoud.cz>).

[7] Rozhodnutí o vyloučení soudce z důvodů uvedených v § 8 s. ř. s. představuje výjimku z ústavní zásady, podle níž nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci s tím, že příslušnost soudu i soudce stanoví zákon (čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod). Tak jak zákon tuto příslušnost stanovil, je tato zásadně dána, a postup, kterým je věc odnímána příslušnému soudci a přikázána soudci jinému, je nutno chápat jako postup výjimečný.

[8] Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 30. 9. 2005, č. j. 4 As 14/2004-70, uvedl, že „*integrální součástí práva na spravedlivý (fair) proces tak, jak je vymezeno v čl. 36 odst. 1 Listiny a v čl. 6 odst. 1 Úmluvy, je garance toho, aby ve věci rozhodoval nezávislý a nestranný*

pokračování

soudce. Nestrannost a nezájatost soudce je jedním z hlavních předpokladů spravedlivého rozhodování a jednou z hlavních premis důvěry občanů a jiných subjektů práva v právo a právní stát (čl. 1 odst. 1 Ústavy). Nestrannost soudce je především subjektivní psychickou kategorií, vyjadřující vnitřní psychický stav soudce k projednávané věci v širším smyslu (zahrnuje vztah k předmětu řízení, účastníkům řízení, jejich právním zástupcům atd.), o nichž je schopen relativně přesně referovat toliko soudce sám. Pouze takto úzce pojímaná kategorie nestrannosti soudce by však v praxi nalezla stěží uplatnění vzhledem k obtížné objektivní přezkoumatelnosti vnitřního rozpoložení soudce. Kategorii nestrannosti je proto třeba vnímat širěji, také v rovině objektivní. Za objektivní ovšem nelze považovat to, jak se nestrannost soudce pouze subjektivně jeví vnějšmu pozorovateli (účastníkovi řízení), nýbrž to, zda reálně neexistují objektivní okolnosti, které by mohly objektivně vést k legitimním pochybnostem o tom, že soudce určitým, nikoliv nezaujatým vztahem k věci disponuje. Vyloučení soudce z projednávání a rozhodování věci má být založeno nikoliv pouze na skutečně prokázané podjatosti, ale je dáno již tehdy, jestliže lze mít pochybnost o jeho nepodjatosti (I. ÚS 167/94, Ústavní soud: Sbírka nálezů a usnesení Ústavního soudu). Na druhé straně Ústavní soud vyslovil, že subjektivní hledisko účastníků řízení o podjatosti může být podnětem k jejímu zkoumání, rozhodování o této otázce se však musí díť výlučně na základě hlediska objektivního. To znamená, že otázka podjatosti nemůže být postavena nikdy zcela najisto, nelze ovšem vycházet pouze ze subjektivních pochybností osob zúčastněných na řízení, nýbrž i z právního rozboru skutečností, které k těmto pochybnostem vedou (II. ÚS 105/01). Rovněž judikatura Evropského soudu pro lidská práva vychází z dvojího testu nestrannosti soudce: subjektivní test je založen na základě osobního přesvědčení soudce v dané věci, objektivní test sleduje existenci dostatečných záruk, že je možno v tomto ohledu vyloučit jakoukoliv legitimní pochybnost (III. ÚS 448/04).“ Lze tak shrnout, že při posouzení otázky podjatosti soudce je třeba akcentovat též tzv. zdání nezávislosti a nestrannosti nejen ve vztahu k účastníkům řízení, nýbrž i ke třetím osobám (z další judikatury Ústavního soudu k tomu viz např. náleze ze dne 7. 3. 2007, sp. zn. I. ÚS 722/05).

[9] V nyní projednávané věci soud nemohl přehlédnout, že vztah jmenovaného soudce není dán k účastníkům řízení ani k jejich zástupcům, nýbrž k osobě, která za žalovaný správní orgán zpracovala vyjádření ke kasační stížnosti v řízení vedeném pod sp. zn. 6 As 38/2026. Jakkoliv ze shora popsanych důvodů platí, že podjatost soudce může být dána i tehdy, existuje-li vztah k osobě, která jedná za správní orgán, je současně zřejmé, že se jedná o kvalitativně odlišnou situaci, než když je dán poměr soudce přímo k fyzické osobě coby k účastníkovi řízení, resp. k jeho zástupci. Jednání za správní orgán není totiž ničím jiným než realizací jeho pravomocí v rámci zákonem vymezené působnosti – na rozdíl od aktivit fyzických či právnických osob soukromoprávní povahy. Nejvyšší správní soud má proto za to, že podjatost soudců ve vztahu ke správním orgánům, resp. k osobám za ně jednajícím, je nutno vykládat restriktivněji, než je tomu u ostatních účastníků řízení (srov. usnesení NSS ze dne 11. 6. 2010, č. j. Nao 46/2010-78, č. 2102/2010 Sb. NSS). Je třeba, aby konkrétní podoba vztahu soudce, který je rozvrhem práce určen k rozhodnutí věci, k osobě jednající za správní orgán, resp. podílející se na postupu správního orgánu v řízení, náležitě odůvodňovala závěr o jeho případném vyloučení z projednávané věci.

[10] Z výše uvedené judikatury rovněž vyplývá, že podjatost soudců ve vztahu ke správnímu orgánu je dána jen tehdy, jestliže se tito soudci přímo či nepřímě podíleli na projednávání a rozhodování věci u tohoto správního orgánu, příp. existuje-li k osobě, která

před soudem za správní orgán jedná, skutečně osobní vztah. V nyní projednávané věci je z tohoto důvodu jmenovaný soudce vyloučen z rozhodování o předmětné kasační stížnosti, jelikož je rodinným příslušníkem (manželem) osoby, která vypracovala vyjádření ke kasační stížnosti ve věci, již je soudem zpravodajem.

[11] Proto soud rozhodl, že soudce Štěpán Výborný je vyloučen z projednávání a rozhodování v řízení o kasační stížnosti podané proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 19. 1. 2026, č. j. 18 A 140/2025-21 (§ 8 odst. 3 s. ř. s.).

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** přípustné opravné prostředky.

V Brně dne 27. května 2026

David Hipšr
předseda senátu